

ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА ТА ПРАВО

Інформаційно-аналітичний огляд

Щоб отримувати огляди, надішліть листа з текстом
"отримувати weeklyupdates" на адресу office@rac.org.ua
Архів оглядів: <http://www.rac.org.ua/oglyad/informatsiyno-analitychnyy-oglyad>
© Ресурсно-аналітичний центр "Суспільство і довкілля"

АКЦЕНТИ

КУРС УКРАЇНИ НА «ЗЕЛЕНИЙ» ЕНЕРГЕТИЧНИЙ ПЕРЕХІД ДО 2050 РОКУ

21 січня Мінекоенерго [презентувало](#) проект [Концепції «зеленого» енергетичного переходу України до 2050 року](#) (далі – Концепція). Схвалення Концепції заплановано на I квартал, а Інтегрованого плану з розвитку енергетики та боротьби зі зміною клімату до 2030 року, який буде планом її реалізації на найближче десятиліття, – на вересень 2020 року.

Проект Концепції, хоча і не розкриває поняття та розуміння «зеленого» енергетичного переходу, містить складові частини, присвячені основним напрямкам декарбонізації економіки, а також декарбонізації енергетики, житлових та нежитлових приміщень, низьковуглецевій та ресурсоефективній промисловості, екологічно чистому транспорту, науковим дослідженням та інноваціям, інвестиціям, соціальній спрямованості такого переходу.

Хоча енергоефективність та ВДЕ визначаються ключовими напря-

мами енергетичного переходу України, проте увага недостатньо приділена відповідним цільовим показникам. Зазначено, що «... Україні цілком під силу та економічно доцільно до 2050 року досягнути 70 % частки ВДЕ у виробництві електроенергії», а отже питання щодо обов'язковості такого показника залишається відкритим. Цільові ж показники енергоефективності відсутні.

У проекті вказано, що Концепція розроблялася з врахуванням останніх світових тенденцій, зокрема і напрацюваннями ЄС щодо його переходу до кліматично нейтрального розвитку до 2050 року. Проте згаданий підхід не враховано при визначенні основної кліматичної цілі Концепції – «Україна є країною з кліматично нейтральною економікою до 2070 року». Як і невиправданим є визначення основної цілі періодом, який не охоплюється часовими рамками самої Концепції.

КОНТРОЛЬ ЗА СТАНОМ ПОВІТРЯ ЗДІЙСНЮВАТИМЕТЬСЯ ІЗ КРИВОГО РОГУ

29 січня 2020 року Уряд прийняв [рішення](#) про створення Офісу контролю викидів у повітря (розташовуватиметься у Кривому Розі). Офіс функціонуватиме в рамках Державної екологічної інспекції як спеціалізований підрозділ із контролю за забрудненням атмосферного повітря великими підприємствами в Україні.

Створення такого державного «органу» може стати стрес-тестом для двох важливих реформ: реформи управління якістю атмосферного повітря та реформи екологічного контролю. Обидві реформи наразі рухаються дуже повільно.

Зокрема, не зрозумілим є майбутнє нової системи управління якістю атмосферного повітря в Україні (яка по-суті впроваджувалась із [прийняттям](#) нового Порядку державного моніторингу за станом атмосферного повітря 14 серпня 2019 року). Також не зрозуміло є позиція Уряду щодо реформування Державної екологічної інспекції: наразі не було оприлюднено стратегічного бачення (концепції) реформи у цій сфері. [Ліквідація](#) двох «морських» екологічних інспекцій – це швидше крок до усунення корупційних ризиків, а не ознака системної реформи.

ЦИФРА МІСЯЦЯ

75%

лісового фонду України не закріплені за постійними лісокористувачами
(за інформацією Міністерства енергетики та захисту довкілля України, 11.01.2020)

ПІДСУМКИ ЗАСІДАННЯ РАДИ АСОЦІАЦІЇ: В ОЧІКУВАННІ НА “ЗЕЛЕНІ” РІШЕННЯ

28 січня 2020 року у Брюсселі відбулось 6-те засідання Ради асоціації між Україною та ЄС. Серед інших важливих внутрішньо- та зовнішньополітичних питань, [сторони погодились співпрацювати в рамках Європейського зеленого курсу “щодо декарбонізації та захисту навколишнього середовища”](#).

Нагадаємо, що 11 грудня 2019 року Європейська Комісія прийняла Комюніке “Європейський зелений курс”. Європейський Парламент в цілому підтримав цю програму своєю [резолуцією](#) 15 січня 2020 року.

Європейський зелений курс (ЄЗК) – це програма дій Європейської Комісії, в центрі якої – амбіційний план переходу до кліматично нейтральної Європи до 2050 року. Політично – це відповідь на виклик глобальних проблем зміни клімату, забруднення, втрати біологічного різноманіття і, відповідно, позиціонування ЄС як глобального лідера. За змістом, комюніке Європейської Комісії – це “початкова дорожня карта ключових політик і заходів, необхідних для досягнення Європейського зеленого курсу”. ЄЗК – це не лише про енергетику і довкілля. Він встановлює пріоритети практично в усіх сферах діяльності ЄС (сільське господарство, циркулярна економіка, фінанси, торгівля).

І хоча Україна своїми останніми діями (презентація Концепції “зеленого” енергетичного переходу України до 2050 року та створення спеціальної міжвідомчої робочої групи на чолі з Віцепрем’єр-міністром з європейської та євроатлантичної інтеграції) демонструє бажання “долучитися” до ЄЗК, це не так прос-

то, беручи до уваги, що ЄЗК – це внутрішня програма дій ЄС. Тому процес вимагатиме діалогу та зусиль і політичної волі як з боку України, так і з боку ЄС.

Одне з питань, яке могло бути вирішено на цьому засіданні Ради асоціації, проте так і залишилось поза увагою на високому політичному рівні – оновлення Додатків ХХХ (довкілля) та ХХХІ (кліматична політика) до Угоди про асоціацію. Зокрема, додаток щодо апроксимації у сфері охорони довкілля не містить низки важливих сфер, як наприклад поводження з хімічними речовинами (а це питання є, серед іншого, одним із компонентів ЄЗК), кліматичний додаток розроблявся ще до підписання Паризької угоди, тому оновлення додатків могло б стати гарним сигналом готовності України та ЄС синхронізуватись в рамках ЄЗК. Однозначно це завдання має стати серед пріоритетних для наступного засідання Ради асоціації, яке має відбутись у грудні 2020 року.

Беручи на себе зобов’язання працювати в рамках ЄЗК на такому високому політичному рівні, Україна повинна ретельно підійти до виконання свого домашнього завдання – як виконання екологічної та кліматичної складової Угоди про асоціацію, так і синхронізації відповідних політик із змістом Європейського зеленого курсу, що включає не лише зелену енергетику, але і багато важливих сфер, які мають демонструвати не лише економічне зростання, а й “озеленення”.

ЦИТАТА МІСЯЦЯ

“Ми пропонуємо розпочати діалог щодо розробки та розвитку спільної дорожньої карти в рамках «Європейської зеленої угоди». Ця угода, насправді, про абсолютно прості буденні речі. Про те, щоб люди дихали нормальним повітрям без викидів, використовували чисту питну воду, споживали безпечні продукти. Амбітна мета Євросоюзу — до 2050 року зробити Європу першим континентом, економіка якого не знищує природу. Україна готова стати невід’ємною частиною цієї історії успіху”.

*Прем’єр-міністр України Олексій Гончарук
під час робочого візиту до Брюсселю 28 січня 2020 року*

ПОДІЯ МІСЯЦЯ

**21 січня 2020 року
представлено
проект Концепції «зеленого» енергетичного переходу
України до 2050 року**